

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 566/2021-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej opatrovníkom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a Advokátskou kanceláriou Roštár – Slovák, s. r. o., Révová 7, Bratislava, IČO 36 858 731, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ján Slovák, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č. k. 48 Er 360/2016-30 z 28. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva nasledovný stav veci:

3. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie spísaného do zápisnice pred súdnym exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým, PhD., 21. januára 2016 začalo exekučné konanie na vymoženie pohľadávky 6 736,36 eur s príslušenstvom priznanej oprávnenému platobným rozkazom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 39 Ro 2122/2014 z 28. novembra 2014, právoplatným a vykonateľným 30. decembra 2014 (ďalej aj „platobný rozkaz“ alebo „exekučný titul“). Súdny exekútor vydal 9. marca 2016 upovedomenie o začatí exekúcie, ktoré bolo sťažovateľke doručené 17. marca 2016.

4. Sťažovateľka ako povinná v exekučnom konaní vzniesla v zákonnej 14-dňovej lehote od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti exekúcii (vrátane námietok proti

trovám exekúcie) a návrh na odklad exekúcie, o ktorých rozhodol okresný súd uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom č. k. 48 Er 360/2016-19 z 3. mája 2016 tak, že námietky proti exekúcii a proti trovám exekúcie zamietol a odklad exekúcie nepovolil.

5. Proti predmetnému uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že námietky sťažovateľky proti exekúcii a proti trovám exekúcie zamietol a odklad exekúcie vedenej pred okresným súdom pod sp. zn. 48 Er 360/2016 nepovolil.

6. Rozsudkom okresného súdu č. k. 51 Ps 18/2014-59 z 29. októbra 2015 (ďalej len „rozsudok“) bola sťažovateľke obmedzená spôsobilosť na právne úkony tak, že sťažovateľka nie je spôsobilá vykonávať žiadne právne úkony okrem disponovania s výškou invalidného dôchodku a peňažných príspevkov priznaných jej na kompenzáciu jej ťažkého zdravotného postihnutia. Rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 16. novembra 2015. V zmysle záverov znaleckého posudku č. 30/2015 z 25. mája 2015 vypracovaného v rámci súdneho konania sp. zn. 51 Ps 18/2014 sťažovateľka pri narodení prekonala poškodenie mozgu, v dôsledku čoho sa vyvinuli a trvajú poruchy v telesnej aj v duševnej oblasti, konkrétne ide o mentálnu retardáciu stredného stupňa. Sťažovateľka trpí duševnou poruchou trvalého charakteru, ktorá nie je vyliečiteľná.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Okresný súd postupoval nedôsledne a napadnuté uznesenie je poznačené arbitrárnosťou, nezákonnosťou a svojvôľou v otázke posúdenia námietok sťažovateľky. Okresný súd nedostatočne preskúmal predpoklady exekúcie, najmä materiálnu vykonateľnosť exekučného titulu, nedostatočne zistil skutkový stav a nesprávne vec právne posúdil.

b) Hoci exekučný súd s vysokou mierou pravdepodobnosti pripustil, že duševná porucha sťažovateľky existovala už v čase prevzatia platobného rozkazu, týmto tvrdením sa v kontexte § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka nezaoberal, hoci „*môže mať (a aj má) závažné dopady na posúdenie platnosti právneho úkonu prevzatia platobného rozkazu a podpísania poštovej doručky sťažovateľkou*“. Sťažovateľka exekučnému súdu nikdy netvrdila, že v čase prevzatia exekučného titulu nebola formálne a právne spôsobilá na právne úkony. Obrana sťažovateľky je založená na posúdení týchto právnych úkonov ako neplatných s ohľadom na § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou, pričom na aplikáciu toho ustanovenia sa nevyžaduje, aby bola konajúca osoba súdom obmedzená na spôsobilosti na právne úkony. Závery exekučného súdu sú závažným nepochopením a nesprávnou interpretáciou § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže na aplikáciu toho ustanovenia sa nevyžaduje, aby bola konajúca osoba obmedzená na spôsobilosti na právne úkony, práve naopak, aplikuje sa presne na prípady, ako je tento – na fyzické osoby, ktoré nie sú (neboli) formálne obmedzené v spôsobilosti na právne úkony, avšak s ohľadom na ich duševnú poruchu ich úkony nevyvolávajú právne účinky, t. j. sú absolútne neplatné. Na absolútnu neplatnosť právneho úkonu má súd povinnosť prihliadnúť z úradnej povinnosti a otázku absolútnej neplatnosti mal posúdiť ako predbežnú otázku.

c) Najzásadnejšia otázka, ktorou sa exekučný súd mal prejudiciálne zaoberať, je, či prevzatie poštovej zásielky obsahujúcej platobný rozkaz a podpísanie poštovej doručenky sťažovateľkou vyvolalo právne účinky doručenia platobného rozkazu predpokladané zákonom a či platobný rozkaz skutočne nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť. Sťažovateľka zastáva názor, že touto otázkou sa z úradnej povinnosti mal zaoberať exekučný súd, keďže exekučný titul je základnou podmienkou vykonania exekúcie a nedostatok vykonateľnosti exekučného titulu je dôvodom na jej zastavenie. Exekučný súd sa tak mal zaoberať tvrdením sťažovateľky, podľa ktorého *„trpí duševnou poruchou, pre ktorú nie je schopná posúdiť následky svojho konania a nepochybne ňou trpela aj v čase prevzatia Platobného rozkazu, nakoľko ak by sa jej tvrdenia ukázali byť pravdivé (a pravdepodobnosť ich pravdivosti exekučný súd pripustil), malo by to s ohľadom na ustanovenie § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu prevzatia Platobného rozkazu, čoho dôsledkom by bola neprijateľnosť exekúcie na podklade nevykonateľného Exekučného titulu“*.

d) Je absolútne neprípustné, aby bola exekúcia vedená na podklade takého súdneho rozhodnutia, ktoré síce je opatrené pečiatkou vykonateľnosti, ale po materiálnej stránke vykonateľné nie je. Rozhodujúcou je skutočnosť, či bol platobný rozkaz skutočne prevzatý povinným, resp. jeho oprávneným zástupcom, a či táto osoba bola na takýto úkon aj právne spôsobilá. Požiadavku riadneho a kvalifikovaného doručenia platobného rozkazu podľa sťažovateľky rozhodne nespĺňa prevzatie zásielky a podpísanie poštovej doručenky osobou konajúcou v duševnej poruche. Keďže sťažovateľke ako povinnej nebol platobný rozkaz procesnoprávne riadne a kvalifikovane doručený, t. j. tento nebol prevzatý na to spôsobilou osobou, ide o okolnosť, ktorá nemohla spôsobiť vykonateľnosť platobného rozkazu, a preto nemôže byť spôsobilým exekučným titulom. Exekučný súd tým, že zamietol námietky sťažovateľky proti exekúcii, akceptoval nezákonný stav, ktorým je vedenie exekúcie na základe súdneho rozhodnutia, ktoré sa dosiaľ nestalo vykonateľným, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ktorý zamietol námietky sťažovateľky proti exekúcii a proti trovám exekúcie a nepovolil odklad exekúcie vedenej pred okresným súdom pod sp. zn. 48 Er 360/2016.

9. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné

považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

10. Ťažiskovou námietkou predostretou sťažovateľkou v ústavnej sťažnosti je, že okresný súd sa nezaoberal jej argumentom, podľa ktorého s ohľadom na § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka bol „právny úkon prevzatia platobného rozkazu“ absolútne neplatný, čoho dôsledkom je neprípustnosť exekúcie na podklade nevykonateľného exekučného titulu.

11. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd v nadväznosti na sťažovateľkou vznesenú námietku neplatnosti právnych úkonov, odvolávajúc sa na § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, uviedol, že „rozsudok súdu o obmedzení spôsobilosti na právne úkony má konštitutívne účinky, t. j. pôsobí ex nunc (do budúcnosti). Rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony nemôže súd vydať so spätnou účinnosťou (R 14/1977). Z povahy rozhodnutia o obmedzení právnych úkonov jednoznačne vyplýva, že sa ním nepotvrďuje, t. j. nedeklaruje už existujúci právny stav (ex tunc), ale rozsudkom sa právny stav zakladá ex nunc. V prípade ak súd obmedzí spôsobilosť fyzickej osoby na právne úkony, až právoplatnosťou rozsudku o obmedzení spôsobilosti na právne úkony táto osoba nemôže vlastnými právnymi úkonmi brať na seba práva a nadobúdať povinnosti v rozsahu rozsudkom priznaného obmedzenia. A contrario, až do právoplatnosti rozsudku o obmedzení spôsobilosti na právne úkony má fyzická osoba spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu a preto tvrdenie povinnej, že už v čase nadobudnutia právoplatnosti exekučného titulu bola povinná nespôsobilá na právne úkony, nakoľko voči nej prebiehalo konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony a preto právne úkony povinnej v tom čase boli v zmysle ust. § 38 Občianskeho zákonníka neplatné, je právne irelevantné. Exekučný súd mal za to, že nie je vylúčené (a contrario je to dosť pravdepodobné), že povinná už v čase vydania exekučného titulu, t. j. v čase keď ešte nebola právoplatne obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, trpela duševnou poruchou, ktorá ju robila nespôsobilou na určité právne úkony, avšak ide len o tvrdenie v rovine domnienok, ktorého právnym následkom automaticky nie je neplatnosť týchto právnych úkonov v zmysle ust. § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Exekučný súd nemal preukázané, že by príslušný civilný súd právoplatným rozsudkom určil, že určitý právny úkon povinnej, konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robila na tento úkon neschopnou, v čase keď ešte nebola súdom obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, bol neplatný v zmysle ust. § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka. S poukazom na uvedené je zřejmé, že len príslušný civilný súd môže na základe určovacej žaloby právoplatne vysloviť neplatnosť právneho úkonu povinnej, ktorý urobila v duševnej poruche, ktorá ju robila nespôsobilou na tento právny úkon. S poukazom na uvedené exekučný súd vyhodnotil námietky povinnej proti exekúcii ako právne irelevantné a v celom rozsahu nedôvodné.“

12. Po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s argumentáciou sťažovateľky týkajúcou sa neplatnosti právneho úkonu v kontexte § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa okresný súd zrozumiteľným spôsobom vyjadril, že len príslušný civilný súd môže na základe určovacej žaloby právoplatne vysloviť neplatnosť právneho úkonu sťažovateľky, ktorý urobila v duševnej poruche, ktorá ju robila nespôsobilou na tento právny úkon, a keďže okresný súd nepovažoval za preukázané, že by príslušný civilný súd právoplatným rozsudkom určil, že určitý právny úkon sťažovateľky, konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robila na tento úkon neschopnou, v čase, keď ešte nebola súdom obmedzená v spôsobilosti na právne

úkony, bol neplatný v zmysle § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, vyhodnotil jej námietku ako právne irelevantnú a nedôvodnú. Napadnuté uznesenie nenesie znaky arbitrárnosti či svojvoľnosti, t. j. nemožno ho považovať za také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Zb. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

13. Pre úplnosť ústavný dodáva, že doručovanie je procesným úkonom súdu, ktorý má mimoriadny význam, predovšetkým s ohľadom na dôsledky s ním spojené, ako je začiatok plynutia lehôt, resp. vznik procesných práv a povinností. Pokiaľ sa však sťažovateľka u okresného súdu dovoľavala neplatnosti prevzatia platobného rozkazu a podpísania poštovej doručenky, tento úkon nemožno hodnotiť ako právny úkon, ktorý by mal na mysli § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V okolnostiach prerokovávanej veci bol tak okresný súd oprávnený skúmať to, či prevzatie písomnosti určenej do vlastných rúk (platobný rozkaz) vyvolalo právne účinky riadneho doručenia zamýšľané procesnou normou, čo v tomto prípade okresný súd vykonal (pozri bod 13 napadnutého uznesenia) a v nadväznosti na to prijal právne závery, ktoré primeraným spôsobom odôvodnil.

14. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého uznesenia je ústavný súd toho názoru, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia okresného súdu. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tak dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu